

"Електронний суд": практичний досвід користувача

Влада України продовжує переводити державні послуги в електронну площину. Судову систему це теж не оминуло, адже паперове судочинство - це значна витрата часу, неможливість оперативного доступу учасників до матеріалів судової справи, що затягує процес та ускладнює роботу адвокатів.

Так, задля полегшення здійснення судочинства 17.08.2021 року Вища рада правосуддя затвердила Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС, [рішення № 1845/0/15-21](#)).

Про переваги і недоліки користування окремими модулями ЄСІТС із виданням Ліга.Закон поділилася Анастасія Коржук, молодша юристка практики будівництва та капітальних інвестицій TOTUM LF.

ЄСІТС та її діючий функціонал

Відповідно до цього Положення, ЄСІТС - це сукупність інформаційних та телекомунікаційних підсистем (модулів), які забезпечують автоматизацію визначених законодавством та цим Положенням процесів діяльності судів, органів та установ в системі правосуддя. У тому числі - документообіг, автоматизований розподіл справ, обмін документами між судом та учасниками судового процесу, фіксування судового процесу та участь його учасників у судовому засіданні в режимі відеоконференції, складання оперативної і аналітичної звітності, надання інформаційної допомоги суддям та інші потреби користувачів.

Одним з головних завдань ЄСІТС є можливість здійснення судочинства з використанням сучасних технологій та мінімальною тратою часу. Система забезпечує ведення електронного діловодства, захищене зберігання, автоматизоване, аналітичне і статистичне опрацювання інформації, розподіл справ між суддями, добір присяжних, ведення Єдиного державного реєстру судових рішень тощо.

Наразі з усіх модулів ЄСІТС працює лише декілька. Зокрема, система «Електронний суд» запрацювала в тестовому режимі ще на початку 2019 року (з 05.10.2021 -

TOTUM
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua
totum.ua

повноцінно). Офіційно функціонують ще два - «Електронний кабінет» та підсистема відеоконференцзв'язку. Завдяки останній забезпечується проведення судових засідань в режимі відеоконференції, що вирішило значну частину проблем роботи судів під час пандемії Covid-19 і стало поштовхом для продовження її використання під час воєнного стану.

«Електронний суд» - один з модулів ЄСІТС, що забезпечує обмін процесуальними документами (надсилання та отримання документів) в електронній формі між судами, органами та установами системи правосуддя, між судом та учасниками судового процесу, між самими учасниками судового процесу. Її робота дає оперативність та зручність у комунікації суду із сторонами у справах.

Обов'язок реєструватись в ЄСІТС виник зовсім нещодавно, до цього його використання було суто добровільним. Так, відповідно до [ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі \(модулі\), що забезпечує обмін документами» № 3200-ІХ від 29.06.2023 року](#) адвокати, нотаріуси, державні та приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, органи державної влади та інші державні органи, органи місцевого самоврядування, інші юридичні особи реєструють свої електронні кабінети в ЄСІТС або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, в **обов'язковому порядку**. Інші особи реєструють свої електронні кабінети в Системі або в окремому модулі, що забезпечує обмін документами, в **добровільному порядку**.

Зручності попри недосконалість

На жаль, модулі «Електронний суд» та «Електронний кабінет», які забезпечують комунікацію учасників процесів та їх представників із судом, все ще мають низку недосконалостей, які гальмують роботу.

Як користувач, можу відмітити незручний дизайн програми та такі помилки.

1. Доволі часто виникають проблеми зі зчитуванням електронного підпису, як під час входу до електронного кабінету, так і під час підписання документів. Це «лікується» перезавантаженням кабінету і потребою заново внести документ.

2. «Зникнення» справ з кабінету - у вкладці «Мої справи» не відображаються провадження, які мають відношення до користувача. Те саме стається і з вкладкою «Заяви»: інколи зникають всі подані користувачем документи та важлива інформація щодо відправлених документів та їх статусу. Або взагалі вибиває з кабінету із помилкою «немає зв'язку із сервером». Зазвичай після перезавантаження документи з'являються, але подібні ситуації не додають комфорту у роботі з кабінетом.

3. Спам. Кабінет надсилає на пошту, на яку зареєстрований, велику кількість сповіщень, в більшості вони не інформативні (реєстраційна картка вхідного документа фіксації автоматизованого розподілу справ, по 2 документа на кожну справу). Якщо у адвоката небагато справ, то це скоріш подразнюючий фактор. Якщо справи подаються десятками (наприклад, заяви про видачу судового наказу), то це вже ціла спам-атака на керівників юридичних відділів великих організацій (наприклад, дистриб'юторів). Спіймати серед цієї навали повідомлень важливі листи стає складно, а налаштувати фільтри сповіщень практично неможливо.

4. Нерідко трапляються технічні проблеми та збої і під час проведення відеоконференцій; буває, що суди безпідставно відмовляють у клопотаннях про проведення судових засідань по відеозв'язку.

Також складно погодитись, що система орієнтована на пересічних людей. Навпаки, можна стверджувати, що програма більше спрямована на правників. Для прикладу: в програмі «Електронний кабінет» міститься понад 3 тис. шаблонів документів, що має допомагати пересічним громадянам самостійно написати процесуальні документи. Але насправді розібратися в тому, який саме шаблон вибрати і як його правильно заповнити, може лише фахівець, який постійно працює з Системою. Навіть самі юристи не одразу орієнтуються, який саме шаблон потрібен. Трапляються ситуації, коли необхідного шаблону якраз і немає, а створити свій власний неможливо.

Незважаючи на ці недоліки, «Електронний суд» суттєво спростив обмін процесуальними документами в електронній формі між будь-якими учасниками судового процесу. Завдяки ній став значно простішим процес подання документів в суди.

Також «Електронний суд» дозволяє формувати електронні довіреності, що пришвидшує надання доступ до нього іншим особам (наприклад, бухгалтеру або юристу компанії).

TOTUM
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua
totum.ua

За наявності в ЄСІТС електронних кабінетів сторін судового провадження будь-які документи по справі відправляються автоматично, немає необхідності направляти копії документів сторонам, що пришвидшує розгляд справи. Але на даний момент обов'язковою є реєстрація тільки окремих категорій, а не всіх громадян. За відсутності у сторони провадження електронного кабінету в ЄСІТС, процесуальні документи по справі мають надсилатися у паперовому вигляді, що не дає можливості використовувати Систему в повному обсязі.

Вже зараз можна відзначити ефективність Системи саме для адвокатів. Але в той же час, є впевненість, що розробники будуть розвивати і вдосконалювати її надалі, щоби вона стала дійсно зручною для ширшого кола користувачів. Чого тільки буде варта електронна передача судових рішень, які вступили в законну силу, на виконання засобами того ж самого кабінету.